

O.I. Pidtereba, S.Yu. Smyslov. Use of informative subsystems for prognostication production of pork in the structure of three-stage plant-breeding pyramid.

One of the basic factors of the decline of a profitability of an economic activity of enterprises which produce pork is non-compliance with technological parameters of the production. If the set norms of the production are not observed in the structure of three-stage selective pyramid of producers of pork on the three-stage base, then it results in the maintenance of a greater number of sows and auxiliary personnel, overruns of the mixed fodders and other operating charges, the decline of a level of the profitability of production.

УДК 636.4.082

Менькач С.О., старший науковий співробітник
Зональний науково-дослідний центр продуктивності агропромислового комплексу, м. Дніпропетровськ

ДОСВІД ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ СВИНАРСТВА

Рецензент – доктор сільськогосподарських наук, професор В.С. Козир.

Проаналізовано основні показники галузі свинарства, визначені проблеми та наведено шляхи підвищення ефективності ведення галузі свинарства.

Ключові слова: структура витрат, спеціалізація, концентрація, інтеграція.

Постановка проблеми. У розвитку агропромислового виробництва країни велике значення має тваринництво – одна з провідних галузей сільського господарства, від розвитку якої значною мірою залежить рівень забезпеченості потреб населення в продуктах харчування. Особлива роль належить галузі свинарства, як одній із найбільш скоростиглих галузей тваринництва, здатній відносно швидко забезпечити зростання обсягів виробництва продукції. Завдяки високій плодовитості та енергії росту від кожної свиноматки можна одержувати по 2,0–2,5 тонни свинини за рік, а в племінних господарствах виростити й реалізувати по 12–15 голів високоякісного молодняка [1].

Однак, за останній час дещо погіршились окремі кількісні і якісні показники галузі, яка на жаль, ще не дуже високоефективна.

Основними причинами, які зумовили таке становище, є:

– недостатня економічна державна підтримка та умови кредитної політики, спрямованої на оновлення основних засобів виробництва в агроформуваннях всіх форм власності;

– морально застарілі технологічні та технічні засоби ведення виробництва;

– цінова нестабільність, залежність від низької платоспроможності населення;

– складне інтегрування виробництва, переробки і реалізації тваринницької продукції, що зменшує одержання прибутку;

– застаріла система підготовки кадрів майже всіх спеціальностей галузі, що зумовлює ускладнення його інноваційного розвитку [2].

Нині перед наукою гостро встає проблема пошуку раціональних шляхів підвищення ефективності галузі.

Ефективне свинарство - це збільшення виробництва високоякісної валової продукції та прибутку, зменшення витрат її одержання, підвищення продуктивності праці виконавців та раціональне використання всіх засобів виробництва.

Аналіз останніх досліджень. Вивченню і розв'язанню проблем розвитку тваринницької галузі, зокрема й свинарства, значна увага приділена в наукових роботах Козиря В.С. [3], Волощука В.М. [4], Халака В.І. [5], Андрійчука В.Г., Рибалка В.П., Герасімова В.І. [6] та інших вчених. Однак, подальший пошук шляхів у забезпеченні ефективної технології виробничих процесів, досягнення високої продуктивної праці й прибутковості господарської діяльності, переведення галузі на індустріальну основу, технічного і технологічного переозброєння свинарських ферм – це постійно діючий процес, тому є досить актуальним в сучасних умовах і потребує продовження різнобічних досліджень.

Мета дослідження. У зв'язку з цим, метою даної статті є вивчення стану свинарства на сучасному етапі розвитку та визначення основних шляхів щодо збільшення виробництва дешевої конкурентоспроможності продукції даної галузі.

Результати досліджень. Завдяки сприятливим умовам в Україні для кормовиробництва, цінним біологічним особливостям свиней, свинарство традиційно вважалось прибутковим. Неврегульованість економічних процесів, а саме диспаритет цін на продукцію в ринкових умовах, призвели до скорочення поголів'я свиней та зниження їх продуктивних якостей. Основні показники розвитку галузі свинарства у Дніпропетровській області наведено в таблиці [7].

Показники розвитку свинарства Дніпропетровської області

Показники	Роки						2011 рік у % до 1996 року
	1996	2001	2006	2009	2010	2011	
Поголів'я усіх категорій господарств, тис. гол.	880,1	360,6	418,6	452,2	518,9	582,5	66,2
у т.ч. сільськогосподарські	651,6	160,9	257,3	321,1	370,6	404,8	62,1
фермерські	2,3	4,7	15,5	22,5	32,4	33,0	збільш. в 12 р.
господарства населення	228,5	199,7	161,3	131,1	140,3	144,7	63,3
Виробництво свинини, тис. тонн	50,2	33,5	36,0	44,8	46,9	46,5	92,6
у т.ч. сільськогосподарські	19,3	8,3	22,3	32,6	31,0	31,5	зменш. в 1,6 р.
фермерські	0,1	0,1	0,9	1,6	2,0	2,2	збільш. в 22 р
господарства населення	30,9	25,2	13,7	12,2	15,9	16,1	52,1
Середньодобовий приріст голови за період вирощування, г	97	118	342	415	403	404	збільш. в 4,2 р.
Реалізація свинини у живій масі, тис. тонн	70,9	46,5	40,3	55,1	54,8	66,3	93,5

Аналіз отриманих даних вказує на те, що найбільша частка поголів'я свиней за останні роки припадає на сільськогосподарські підприємства і складає 72,9 % від загальної кількості тварин.

Стосовно ефективності розвитку галузі можна відмітити тенденції збільшення кількісних та зменшення якісних показників протягом аналізованого періоду. Так, поголів'я свиней в усіх категоріях господарств у 2011 році порівняно з 1996 роком

зменшилось на 33,8%, але в порівнянні з 2010 роком збільшилось на 12,3%. Тенденція збільшення поголів'я спостерігається у підприємствах всіх форм власності: сільськогосподарських – на 14,6%, фермерських підприємствах – на 1,9% та господарствах населення на 3,1 %.

Продуктивні якості свиней хоча і дещо нижче генетичного потенціалу, але простежується їх підвищення. Так виробництво свинини у порівнянні із 1996 роком зменшилось на 3,7 тис. тонн (7,4 %), середньодобові прирости протягом вирощування збільшились на 307 г (в 4,2 рази), такий показник, як вихід поросят на 100 маток зменшився на 40 голів (2,6 %).

Для покращення роботи в галузі, виведення її на європейський рівень, повного використання біологічних особливостей свиней необхідно докорінно покращити систему розведення і племінної роботи з чітким функціонуванням племінних і товарних господарств, зміцнити їхню кормову базу і впровадити у виробництво новітні технології та наукові досягнення [5].

У зв'язку з цим, головне значення повинно приділятися системному оновленню матеріально-технічної бази свинарських ферм на основі сучасних енергозберігаючих технологій, забезпеченню технологічних потреб виробництва новітніми технологічними засобами, створенню економічних і організаційних умов для забезпечення необхідного відтворювального процесу галузі.

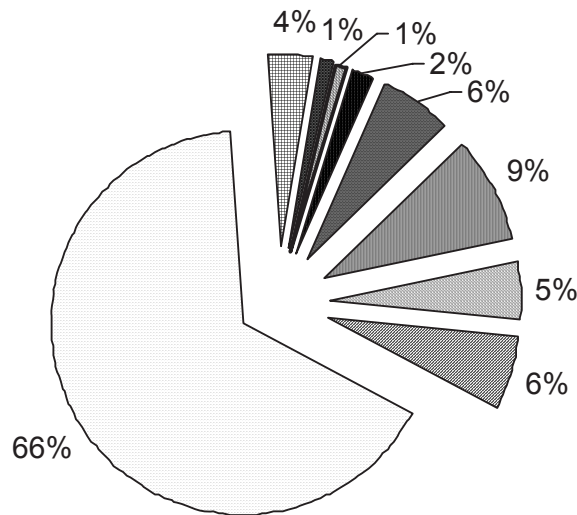
На Дніпропетровщині є підприємства, які використовують як власний, так і зарубіжний досвід вирощування високоякісного племінного молодняка і в ринкових умовах зможуть підняти галузь свинарства на достатній рівень. Одне із таких підприємств – АТЗТ “Агро-Союз” Синельниківського району [8], де використовують технологію холодного утримання тварин в приміщеннях ангарного типу, досягли високих результатів шляхом модернізації виробництва і переходу на нові технології, застосувавши кращу зарубіжну та вітчизняну генетику, за рахунок чого забезпечують високий рівень рентабельності.

Зроблений порівняльний аналіз економічних показників АТЗТ “Агро-Союз” і передового підприємства СТОВ “Агро-Еліта” Нікопольського району, які вирощують свиней по традиційній технології свідчить, що результати відгодівлі в корпорації “Агро-Союз” є значно кращими. Середньодобовий приріст 1 голови свиней в “Агро-Союзі” на 36,1% більше і складає 484,6 г за рахунок ефективного використання якісних кормів власного виробництва. Таке утримання в ангарних приміщеннях максимально найближче до природних. Завдяки цьому зміцнюється здоров'я тварин, зменшується витрати на лікування і забезпечується швидкий ріст, що скорочує цикл відгодівлі, який складає 161 днів для одержання 100 кг живої маси.

Незважаючи на те, що структура АТЗТ “Агро-Союз” включає і підрозділ рослинництва, корпорація навмисно відмовляється від практики здешевлення кормів за рахунок передачі зернових з підрозділу в підрозділ по собівартості. Рослинницький підрозділ вирощує тільки ті культури, рентабельність яких, за попередніми розрахунками, є найбільшою. Корми на підприємстві займають одне із вагових місць в структурі собівартості свинини і складають 66%.

Витрати праці на підприємстві “Агро-Союз” менше на 40,6 % ніж у СТОВ “Агро-Еліта” і складає 12,9 люд.-год на 1 голову на рік, але оплата праці в структурі собівартості в 2 рази більше. “Агро-Союз” створює найкращі умови не тільки для свиней, але і для робітників.

Традиційна технологія свинарства вимагає використання у виробництві великої кількості електроенергії. У структурі собівартості свинини в корпорації витрати на електроенергію складають 1%.

■ газ - 1%	■ підстилка - 1%	■ електроенергія - 1%
■ пряма оплата праці - 6%	■ послуги автопарка - 9%	■ ветмедикаменти - 6%
■ амортизація - 6%	□ корми - 66%	■ інші витрати - 4%

Рис. Структура витрат при вирощуванні свиней у корпорації “Агро-Союз”, в %

Аналізуючи позитивність економічних і соціальних показників, підприємство “Агро-Союз” реалізує на 13% тонн більше свинини ніж інші підприємства при більшому поголів’ї. Не зважаючи на однакову реалізаційну ціну, “Агро-Союз” отримує прибуток на одну голову в 2 рази більше ніж в середньому по області.

Висновки. Для підвищення ефективності функціонування галузі свинарства, зростання обсягів виробництва та її конкурентоспроможності в сучасних умовах доцільно впроваджувати науково-обґрунтовані технології на основі спеціалізації, концентрації, інтеграції виробництва та накопичений практичний досвід передових агроформвань.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні і практичні аспекти) / Відп. ред. акад. УААН В.М. Трегобчук. - К.: Інститут економіки НАН України, 2003. - С. 54–55.
2. Місюк М.В. Регіональний вибір напрямів відродження свинарства / М.В.Місюк / Економіка АПК. – 2005. – № 10. – С. 39–41.
3. Козырь В.С. / Практические методики исследований в животноводстве. / В.С.Козырь, А.И.Свеженцов / 2005.
4. Волощук В. М. Современные технологии в свиноводстве: Материалы XI международной научно-практической конференции / В.М.Волощук / [“Современные технологии сельскохозяйственного производства”]. – 2008. – С.154.
5. Калах В.І. Відгодівельні якості та деякі біологічні особливості молодняку свиней різних поєднань / В.І.Калах / Аграрний вісник Причорномор’я. Сільськогосподарські та біологічні науки. – Вип. 43. –Одеса: СМІЛ, 2008. С. 85-90.
6. Свинарство і технологія виробництва свинини: Підручник для підготовки фахівців у аграрних ВНЗ III-IV рівнів акредитації із спеціальності “Зооінженерія”/ В. І. Герасимов, Л. М. Цицюрський, Д. І. Барановський та ін. За ред. В.І. Герасимова. – Х.: Еспада, 2005. – С.5–14.
7. Статистичний щорічний по Україні за 2010 рік.

8. *Менькач С.О.* Впровадження новітніх технологій – важливий напрямок зростання ефективного виробництва в галузі свинарства // С.О.Менькач / Продуктивність агропромислового комплексу.–2011.–№20. – С.98-103.

Менькач С.А. Опыт Днепропетровщины в росте эффективности свиноводства.

Проанализированы основные показатели свиноводства, определены проблемы и пути повышения эффективности свиноводства.

Ключевые слова: структура, специализация, концентрация, интеграция.

S.A. Men'kach. Experience Dnipropetrovsk pig growth performance.

Proanalizovano osnovni pokazniki galuzi svinarstva, viznachenі problem is the Sight Pathways pidvischennya efektyvnosti cognizance galuzi svinarstva.